

V Geodetskem vestniku predstavljamo različne stare geodetske instrumente. Gradivo pripravlja mag. Janez Slak, ki je tudi dal pobudo, da bi popisali vse instrumente, ki so se na Slovenskem v javnem in zasebnem sektorju uporabljali pri vzpostavitvi in vzdrževanju zemljiškega katastra. Z njim sodeluje Boštjan Pucelj, ki instrumentarij slikovno dokumentira.

Naj povabimo vse, ki imate doma kakšen geodetski instrument (predvsem iščemo priprave izpred leta 1950), da to sporočite mag. Janezu Slaku (janez.slak1@gov.si), ki ga bo vključili v svojo opisno evidenco.

TEODOLIT P. I. GROMOV, MOSKVA

Teodolit izhaja iz delavnice Petra Ivanoviča Gromova (1867–1927), ki je leta 1895 v Moskvi odprl obrat za proizvodnjo mehanskih in optičnih instrumentov.

Instrument spada v obdobje okrog leta 1910. Njegova posebnost je, da sta horizontalni libeli vgrajeni v ohišju busole. Horizontalni krog (natančnost čitanja je minuta) je zaščiten v ohišju instrumenta, odčitavanje omogoča nonij s 30-minutno razdelbo, nad katerim je pritrjena lupa. Instrument ima vgrajen dodatni mehanizem za namestitev začetnega čitanja horizontalnih kotov (repeticija).

Minutno natančnost čitanja vertikalnega kroga omogoča nonij, nad katerim je nameščena lupa. Razdelba vertikalnega kroga je vgravirana na 360-stopinjskem medenimastem krogu, vendar v obeh legah daljnogleda le v razdelbi tretjine celotnega kroga.

Daljnogled, v katerem je vgraviran Reichenbachov nitni križ, omogoča 17-kratno povečavo.

Instrumenti tega proizvajalca se zelo poredko pojavljajo na slovenskih tleh. Teodolit hrani Območna geodetska uprava Celje.

